

3. Чи повинні центральна влада та місцеве самоврядування використовувати податкові важелі для стимулювання СВБ? Яким чином це можна реалізувати більш ефективно на регіональному рівні (проблема «сміття зі Львова», наприклад)? Запропонуйте шляхи для посилення СВБ у малого і середнього бізнесу за допомогою державно-приватного партнерства. Якою ви бачите роль державних службовців у взаємодії із бізнесом?

Особлива роль регіональної влади полягає у тісній взаємодії із малим бізнесом, якому не вистачає стартового капіталу, знань чи умінь. Наприклад, для «сміття зі Львова» слід було прибрати корупційну складову місцевої влади, яка завадила будівництву сміттєпереробних заводів чи іншій підприємницькій діяльності з утилізації сміття. Прозоре державно-приватне партнерство у сфері дрібної торгівлі, сприяння у створенні ГО малих підприємців, могло би впорядкувати МАФи та адаптувати наявні площі торгівельних центрів до потреб малого бізнесу.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРАКТИКИ КОМПАНІЇ СОСА-COLA В УКРАЇНІ

Людмила Петрашко*
Наталія Москалюк**

Глобальна компанія «Кока-Кола» (The Coca-Cola Company) була заснована 1886 року. Вона розробляє і реалізує маркетингові стратегії брендів та торгових марок а також виробляє для своїх бутлерів (підприємств, що розливають продукцію) сиропи для напоїв під близько 400 брендами. Головний офіс компанії розташований в Атланті (Джорджія, США). «Кока-Кола» — це не лише напій або бренд, але й унікальна система із більш ніж 300 компаній, що працюють у понад 200 країнах.

Система компаній Кока-Кола в Україні представлена ТОВ «Кока-Кола Україна Лімітед» та ІП «Кока-Кола Беверіджиз Укра-

* **Петрашко Людмила** — д.е.н., професор кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

** **Москалюк Наталія** — к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

їна Лімітед». Названі компанії є окремими суб'єктами господарювання і з юридичної точки зору, і в контексті управління. Компанія «Кока-Кола Україна Лімітед» є дочірньою компанією The Coca-Cola Company та надає консультаційні послуги у сфері аналітики ринку, маркетингової стратегії, якості продукції. Компанія «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед» несе відповідальність за виробництво готових безалкогольних напоїв під торговими марками The Coca-Cola Company, їх розповсюдження та продаж на території України.

В Україні «Кока-Кола» однією з перших міжнародних компаній виявила зацікавленість працювати на місцевому ринку. Компанія інвестує в економіку нашої країни від 1992 року. Перший завод в Україні відкрився у Львові 1994 року. А вже 1998 року на повну потужність запрацював новозбудований завод компанії «Кока-Кола Беверіджиз Україна» біля міста Бровари, на Київщині. Український споживач має широкий вибір продукції під торговими марками The Coca-Cola Company в різних категоріях: солодкі газовані напої, соки, вода, холодний чай¹.

Coca-Cola — це не лише улюблений напій, але й соціально відповідальна компанія. Своєю щоденною роботою Компанія сприяє економічному розвитку місцевих громад, забезпечуючи роботою місцевих жителів, сплачуючи податки, залучаючи до співпраці місцевих постачальників інгредієнтів, товарів, послуг, устаткування та підтримуючи різноманітні соціальні програми. В Україні в компанії працює 1 500 співробітників, 1400 українських постачальників, компанія співпрацює із 87 000 вітчизняних магазинів і ресторанів. Лише у 2015 році Компанія сплатила в Україні 468 млн гривень податків, а сумарні інвестиції за 24 роки склали 400 мільйонів доларів².

В системі екологічних практик корпоративної соціальної відповідальності компанії найважливіше місце посідають практики збереження води та навколишнього середовища. Позиція світового лідера в індустрії напоїв визначає якість води та доступність до водних ресурсів, як пріоритетне значення для бізнесу компанії. Вода є першим інгредієнтом в більшості брендів напоїв компанії, центральним елементом її виробничого проце-

¹ Офіційний сайт компанії Кока-Кола в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: www.coca-colaukraine.com

² Coca-Cola. Відповідальний бізнес. З любов'ю до України [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: https://www.youtube.com/watch?v=P70d996DnWE&feature=youtuve_gdata_player

су і необхідною компонентою для вирощування сільськогосподарських інгредієнтів, які необхідні компанії. Безпечна, доступна вода також має важливе значення для здоров'я людей, спільнот, екосистем і економіки — важливі фактори для розвитку бізнесу і в той час, як компанія працює над тим, щоб внести вклад у досягнення мети ООН у сфері сталого розвитку: чиста вода і санітарія.

Незважаючи на загострення проблеми нестачі води в деяких регіонах компанія вважає, що в світі достатньо прісної води для задоволення зростаючих потреб за умови правильного управління та дотримання. Працюючи над створенням більш стійкого бізнесу в глобальному масштабі, компанія зосередила свої зусилля з управління водними ресурсами в тих областях, де вона може надати найбільший вплив: підвищення ефективності використання води та повторне її використання на заводах з розливу; управління стічними і зливовими стоками для запобігання забрудненню; поповнення води, яка використовується в готових напоях через водозбірні басейни; і допомогу в управлінні водними ресурсами в ланцюжку поставок сільськогосподарських інгредієнтів.

Основою роботи компанії з управління водними ресурсами є комплексна стратегія зниження ризиків. Для відповідального водопостачання та управління ризиками необхідне чітке розуміння, звідки надходить вода, наявність водопостачання в громадах, поточна і очікувана майбутня напруга в водопостачанні (як щодо кількості та якості), а також роль, яку компанія зможе зіграти, допомагаючи вирішувати спільні проблеми в водозбірних басейнах, в регіоні, де компанія веде діяльність. Саме для цього компанія проводить глобальні оцінки ризику води на рівні заводу і вимагає від кожного з приблизно 800 об'єктів системи Coca-Cola оцінки місцевих вразливостей і реалізації планів щодо їх усунення.¹

Компанія прагне повернути природі кожен краплину води, яку вона використала у виробництві напоїв. Динаміка використання води для виготовлення 1 літра напоїв компанією «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед» в Україні свідчить про те, що за період з 2003 р. по 2016 р. названий показник скоротився на 47 % [див. рис. 1].

¹ 2017 Sustainability Report: Investing in Water Quality and Availability [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <https://www.coca-colacompany.com/stories/2017-water>

ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ В УКРАЇНІ

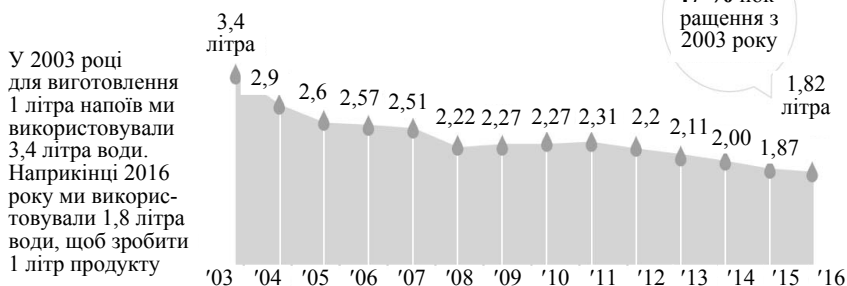

Рис. 1. Динаміка використання води для виготовлення 1 літра напоїв компанією «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед» в Україні, 2003—2016 рр.

В Україні освітні ініціативи та проекти компанії з відновлення води, які компанія реалізує зі своїми партнерами (Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) в Україні та Українським товариством охорони птахів) принесли протягом 2016—2017 років такі результати: було відновлено 740 мільйонів кубічних метрів води (Кардашинські озера Херсонська область), 7 мільйонів кубічних метрів води (річка Каланчак, Херсонська область), 12,960 мільйонів кубічних метрів води (торфовища у Чернігівській області). Крім того, у несоціальному звіті компанії вказано, що за період 2010—2017 рр. інтенсивність використання води було знижено на 18 %.¹

Компанією успішно впроваджені наступні проекти:

- **Повторне використання води.**

Основна мета проекту — збір води після промивки виробничого обладнання у спеціальні резервуари та повторне її використання для технологічних промивок обладнання. Скорочення водокористування після реалізації проекту складає 40 тис. мі щорічно.

- **Перехід на сухі мастильні матеріали**

Основна мета проекту — змащення технологічного обладнання без використання води. Скорочення водокористування складає 20 тис. мі щорічно.

¹ 2017 Звіт соціальної відповідальності Кока-Кола Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.coca-colaukraine.com/content/dam/journey/ua/uk/private/2017/12/Coca-Cola-CSR-2017-UA-preview-07.pdf>, с. 7

- **Мийка обладнання активованою електрохімічною водою (ЕКА СІР).**

Цей проект є довгостроковим і його реалізація здійснюється поетапно. Він спрямований на мийку технічного обладнання без хімічних реагентів та води для їх розведення. Ефективність від реалізації проекту становить 20 тис. мі води щорічно.

- **«Кожна краплина має значення»** — це регіональна партнерська ініціатива, започаткована Компанією Кока-Кола та Програмою розвитку ООН, покликана сприяти вихованню відповідального ставлення до водних ресурсів та підвищенню доступу до питної води. Проект працює в декількох країнах, як-от Казахстан, Вірменія, Румунія, Росія, Молдова, Хорватія та Туреччина, а від 2009 р. — і в Україні. Від 2012 р. проект також поширився на деякі країни Азії і Африки.¹

Крім того, розбудовуючи свої екологічні практики КСВ компанія проводить активну роботу в сфері навчання поводженню з відходами та запобігання змінам клімату. Так, постійно впроваджуються різноманітні інноваційні проекти для оптимізації використання сировини та матеріалів на всіх етапах виробництва. В розрізі практик пакування продукції у 2017 році була досягнута нова ціль — використано на 16 % менше пластику (PET) порівняно з базовим 2010 роком завдяки впровадженню програм зменшення кількості матеріалів для упаковки за рахунок зменшення ваги пластикової пляшки та ретельного відбору постачальників сировини та матеріалів і т. д. Поточний показник кількості відходів, що потрапляють на звалище внаслідок діяльності компанії в Україні у 2017 році склав 0,3 г на літр готового напою. У 2010 році цей показник становив 0,8 грама.²

Для оптимізації використання сировини та матеріалів на всіх етапах виробництва компанія постійно впроваджує інноваційні проекти. У 2012-2016 р.р. компанія продовжила фокусуватись на таких ініціативах як мінімізація параметрів плівки для пакування кінцевого продукту (за товщиною і шириною); зменшення ваги пластикової пляшки; ретельний підбір постачальників при закупівлі сировини та матеріалів та ін.

Для відповідального поводження з твердими відходами, що утворюються у процесі діяльності, компанія дотримується концепції Зеленого офісу; проводить навчання співробітників прак-

¹ Офіційний сайт компанії Кока-Кола в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.coca-colaukraine.com

² 2017 Звіт соціальної відповідальності Кока-Кола Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.coca-colaukraine.com/content/dam/journey/ua/uk/private/2017/12/Coca-Cola-CSR-2017-UA-preview-07.pdf>,

тикам роздільного збору відходів; ремонтує та повторно використовує дерев'яні піддони; частково додає подрібнений гранулят до виробництва пляшок.

Цікавою є практика «Світ без відходів». Компанія Соса-Кола оголосила про намір повністю перейти на переробну упаковку до 2025 року. А в 2030 році компанія буде допомагати збирати і переробляти в нові пляшки і банки весь обсяг упаковки, що надійшла на ринок разом з напоєм. Компанія розуміє, що кількості упаковок, яка використовується в світі для їжі і напоїв, стало настільки багато, що всі накопичені відходи потрібно скорочувати по всьому світу. Тому Соса-Кола підтримує значними довгостроковими інвестиціями нову стратегію щодо скорочення сміття «Світ без відходів» (World Without Waste).

Рис. 2. Кока-кола та економіка України, 2015 р.¹

¹ 2017 Звіт соціальної відповідальності Кока-Кола Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.coca-colaukraine.com/content/dam/journey/ua/uk/private/2017/12/Coca-Cola-CSR-2017-UA-preview-07.pdf>, с. 12

В Україні також стартував подібний проект #Сортую, який має на меті навчити молодь поводитися з побутовими відходами. Ініціаторами проекту виступили громадські організації «Україна без сміття», Фондація «Відкрите суспільство» та Фондація Кока-Кола. Молодіжні освітні ініціативи щодо поводження з відходами розпочалися в Україні у партнерстві з ГО «Україна без сміття». У пілотному проекті взяли участь 43 школи Чернівців. Зусилля були спрямовані на: тренінги із сортування сміття; установку контейнерів для роздільного збору відходів; формування свідомості щодо цієї проблеми з метою побудови цивілізованої моделі поводження з відходами. Для подальшого впровадження освітньої програми поводження з відходами у жовтні-листопаді 2017 року було обрано 2 українські університети. Планується провести освітні лекції на тему поводження зі сміттям, а також у гуртожитках цих навчальних закладів встановити контейнери для роздільного збирання відходів. Для працівників Кока-Кола в Україні були проведені навчальні тренінги поводженню з відходами, а також в офісах були встановлені контейнери для роздільного сортування. Крім того, пілотний проект з роздільного збирання твердих побутових відходів стартував у Вишгороді в 2017 році.

Система компаній Кока-Кола в Україні є важливим іноземним інвестором, одним із лідерів харчової галузі. Її внесок в ВВП країни та основні економічні процеси є помітним. Результати діяльності компанії Кока-Кола в Україні та її вплив на українську економіку представлено на рис. 2.

У 2017 рік компанія увійшла з новою стратегією — «Наш шлях уперед». Її основна мета — стати компанією, яка орієнтована на зростання; поставити у центр діяльності споживача та стати «компанією різноманітних напоїв». У своїй новій програмі компанії зазначає, що у неї є розуміння прагнення сучасних людей споживати менше цукру, їх бажань нових і яскравих смаків напоїв і також порцій невеликого об'єму. І тому нова стратегія компанії орієнтована на задоволення цих потреб. Разом з тим, незмінною частиною корпоративної стратегії залишається підтримка принципів сталого розвитку для позитивних змін в Україні та у світі.

Питання до обговорення

1. Як компанія Coca-Cola має намір скоротити кількість відходів по всьому світу?

1. Інвестиції в виробництво упаковки: До 2025 року The Coca-Cola Company зробить свою упаковку по всьому світу 100 % пе-

рероблюваною. Пляшки стануть більш екологічними, кількість пластику в кожній пляшці зменшиться, а його склад стане більш натуральним. До 2030 року компанія має намір виробляти пляшки, що на 50 % складаються з переробленого матеріалу.

2. Інвестиції в сфері захисту навколишнього середовища: до 2030 року Coca-Cola має намір допомогти організувати збір і переробку 100 % банок або пляшок, що випускаються компанією на ринок, незалежно від їх походження. Компанія інвестує фінансові та інтелектуальні ресурси, щоб допомогти суспільству розібратися з такими глобальними проблемами, як забруднення світового океану та глобальне засмічення планети використаної упаковкою.

ПАРАДОКС ЧЕСНОСТІ

Олена Тімова*
Тетяна Веремієнко**

*«Багато громадян та компаній
були глибоко вражені тим,
що сталося в корпорації ЕНРОН.
Але компанія Артур Андерсен, принаймні,
була компанією, заснованою
на принципах якості та об'єктивності,
та керованою професіоналами
світового рівня із відповідною підготовкою»*

**Марк Форзати,
Президент та виконавчий директор
WTAS LLC¹**

Arthur Andersen. Компанія з юридичної практики Arthur Andersen, місце базування Чикаго, американська холдингова компанія та одна з п'яти найбільших аудиторських компаній (раніше відо-

* **Тімова Олена** — к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

** **Веремієнко Тетяна** — к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

¹James Titcomb (2014) «Arthur Andersen returns 12 years after Enron scandal» [Електронний ресурс] // The Telegraph — Режим доступу до ресурсу: <http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/11069713/Arthur-Andersen-returns-12-years-after-Enron-scandal.html>